

GECOMBINEERDE COMMISSIE VENNOOTSCHAPSRECHT

van de Nederlandse orde van advocaten
en de
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Advies

inzake

Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 met betrekking tot het gebruik van digitale instrumenten en processen in het kader van het vennootschapsrecht (COM (2018)239)

1 Algemeen

- 1.1 Op 25 april 2018 heeft de Europese Commissie twee voorstellen gepubliceerd tot wijziging van Richtlijn 2017/1132 aangaande bepaalde aspecten van het vennootschapsrecht. Eén van de twee voorstellen ziet op online registratie van vennootschappen. Het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 met betrekking tot het gebruik van digitale instrumenten en processen in het kader van het vennootschapsrecht (hierna: het "**Voorstel**") verplicht lidstaten te voorzien in de mogelijkheid om een kapitaalvennootschap (B.V. of N.V.) digitaal op te richten en in te schrijven in het handelsregister. Lidstaten faciliteren digitale oprichting door middel van informatievoorziening en "modeldocumenten". Verder wordt bepaald welke informatie in het handelsregister moet worden opgenomen, welke informatie derden kunnen raadplegen en welke kosten hiervoor mogen worden gerekend. Het ministerie van Justitie en Veiligheid is op 18 mei 2018 een internetconsultatie gestart over beide voorstellen, waarbij de inbreng betrokken kan worden bij de Nederlandse onderhandelingsinzet bij de richtlijn. De Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht (hierna: de "**GCV**") heeft kennisgenomen van het Voorstel en de consultatie en wil graag gebruik maken van de mogelijkheid haar zienswijze over dit Voorstel naar voren te brengen. De GCV beperkt zich tot opmerkingen bij de voorgestelde wijzigingen die voor Nederland gevolgen kunnen hebben.
- 1.2 De GCV juicht verdere digitalisering van het ondernemingsrecht toe. Het eenvoudig op kunnen vragen van gegevens bij het Handelsregister en standaardisering van te verstrekken gegevens kan het Europese rechtsverkeer bevorderen. Aan het bevorderen van de kenbaarheid en openbaarheid van gegevens van het handelsregister zit echter ook een keerzijde. Artikel 19 lid 2 Voorstel breidt de kosteloos op te vragen informatie fors uit met onder andere de namen van personen die de vennootschap mogen vertegenwoordigen met het doel de eengemaakte markt transparanter te maken en het vertrouwen te vergroten. Hoe dit zich verhoudt tot de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) wordt niet besproken. Er worden echter wel persoonsgegevens van bestuurders en toezichthouders openbaar gemaakt. Tevens worden namen van

vertegenwoordigingsbevoegden, niet zijnde bestuurders, gepubliceerd. Namen van bestuurders staan meestal ook op een website van een vennootschap vermeld en kunnen dus bekend zijn bij het publiek, vertegenwoordigingsbevoegden krijgen door dit artikel meer ongevraagde publiciteit.

- 1.3 De GCV maakt zich zorgen om de opeenvolgende technische aanpassingen in de systemen van het Handelsregister aangezien deze systemen ook al aangepast moeten worden voor het integreren van de UBO-informatie en hierover eerder zorgen zijn geuit. In een brief¹ van 10 februari 2016 van de Minister van Financiën is geschreven dat de gelijktijdige ontwikkeling van het centraal aandeelhoudersregister en het UBO-register zal leiden tot knelpunten in de uitvoerbaarheid en betaalbaarheid.
- 1.4 Standaardisering van oprichtingsformaliteiten bij besloten vennootschappen en vereenvoudiging daarvan kan een positieve stimulans met zich brengen. De GCV vraagt aandacht voor het feit dat verdere digitalisering mogelijk leidt tot een verminderde toets op de identiteit van de betrokken personen. Indien personen minder bij de oprichting geïdentificeerd worden, kunnen rechtspersonen eerder gebruikt worden voor misbruik daarvan. De GCV uit haar zorgen omtrent fraude indien de digitalisering leidt tot een verminderde identificatie van betrokken partijen.
- 1.5 Bij het oplossen van knelpunten bij de oprichting van een vennootschap blijkt dat een besloten vennootschap nu al in een dag kan worden opgericht en ingeschreven bij het Handelsregister. Het verkrijgen van een bankrekening duurt thans vanwege de compliance voorwaarden waaraan de banken moeten voldoen vele malen langer. Indien de identificatie van de betrokken personen bij de oprichting van rechtspersonen vermindert, zal dit tot een toename van regeldruk bij bancaire instellingen leiden. In dat geval worden administratieve lasten slechts verplaatst en niet opgelost. Digitalisering dient dan ook in het gehele traject te worden ingebed.
- 1.6 In Oostenrijk wordt thans voor notariële akten geëxperimenteerd met een elektronische oprichting. Dit geschiedt via *video conferencing* waarbij de notaris de ondertekenaars kan identificeren bij video en tevens kan informeren in hetzelfde gesprek. Deze vorm van elektronische oprichting tast de kwaliteit van de notariële zorgplicht en identificatie niet of nauwelijks aan terwijl het Europese oprichtingen sterk vergemakkelijkt. De GCV vindt deze vorm van elektronische oprichtingen een uitstekende ontwikkeling.

2 Inhoudelijke opmerkingen

- 2.1 Een vennootschap wordt opgericht bij authentieke akte (artikel 10 Richtlijn, welk artikel in Nederland is uitgewerkt in artikel 2:64/175, lid 2 BW). Artikel 10 Richtlijn wordt door het Voorstel niet gewijzigd. Wil dit zeggen dat voor de oprichting van een N.V. of B.V. via online methoden ook een notariële akte verplicht blijft? In artikel 13 octies, lid 2 Voorstel wordt gesteld dat als aan de voorwaarden van artikel 13 septies, lid 4, onder c Voorstel is voldaan, ervan uitgegaan wordt dat is voldaan aan de in artikel 10 Richtlijn vastgelegde eis om de oprichtingsakte bij authentieke akte te verlijden. Wil dit zeggen dat er voortaan vennootschappen kunnen worden opgericht met en zonder inzet van een notaris? Of worden de via de modellen van artikel 13 octies online opgerichte

---

¹ Kamerstukken II 2015/16, 31 477, nr. 10.

vennootschappen eerst nog via een notaris gestuurd, zoals nu ook het geval is bij de "online" opgerichte vennootschappen waarmee door sommige notarissen geadverteerd wordt. Waar worden de akten van oprichting bewaard? Het lijkt er op dat er zonder nadere invulling twee alternatieve oprichtingswijzen naast elkaar zullen bestaan. De GCV vindt dit een onwenselijke situatie. Vanwege de rol van de notaris in het rechtsverkeer, de bewijsrechtelijke aspecten van een notariële akte alsmede de duidelijkheid omtrent de dagtekening en derhalve duidelijkheid omtrent het moment van oprichting van de rechtspersoon, de deponering van de akte in een centrale digitale akteregistratie en de bewaarplicht van de akte, pleit de GCV voor handhaving van de notariële tussenkomst, die echter ook in digitale vorm kan geschieden (zie 1.5).

- 2.2 In artikel 13 ter, lid 2 Voorstel wordt aan lidstaten de mogelijkheid gegeven te besluiten om andere identificatiemiddelen te erkennen bij de online registratie en de online indiening van informatie, zoals een kopie van een paspoort. Moet hier om fraude tegen te gaan niet gedacht worden aan een gelegaliseerde kopie?
- 2.3 In artikel 13 sexies, lid 1, onder c Voorstel wordt gesproken over voorschriften inzake de authenticatie van documenten en gegevens. Is hier een rol voor de notaris of advocaat neergelegd?
- 2.4 Lidstaten mogen N.V.'s uitzonderen van de verplichting tot digitale registratie, vanwege de complexiteit van de oprichting en de registratie van dergelijke ondernemingen (artikel 13 septies, lid 1 Voorstel). Bij de oprichting van N.V.'s spelen meestal complexe vraagstukken een rol, variërend van kapitaalstorting tot bijzondere statutaire regelingen. Vandaar dat de GCV van mening is dat de Nederlandse regering voor de N.V. van deze uitzondering gebruik moet maken.
- 2.5 Op grond van artikel 13 septies, lid 2 Voorstel moeten lidstaten voorschriften voor de online registraties van vennootschappen vaststellen, waarvan een aantal voorschriften in lid 4 niet verplicht wordt gesteld ("kunnen"). Moeten de procedures over de rechtmatigheid van het doel, de oprichtingsakten en de benoeming van bestuurders niet verplicht worden gesteld, aangezien artikel 11 Richtlijn het ontbreken hiervan als een grond voor nietigheid aanmerkt.
- 2.6 De modellen die op grond van artikel 13 octies Voorstel voor het oprichten van een B.V. beschikbaar moeten zijn, dienen door de lidstaten beschikbaar worden gemaakt in een officiële taal van de Europese Unie die zoveel mogelijk grensoverschrijdende gebruikers in grote lijnen begrijpen. Dat zal voor Nederland naast het Nederlands wellicht het Engels zijn. De inhoud van het model valt onder het nationale recht. Artikel 2:64/176 BW schrijft voor dat de akte van oprichting in het Nederlands moet worden verleden. Hoe verhoudt deze verplichting van het Nederlands in artikel 2:64/176 BW zich tot de verplichting van een vertaling van de modellen tot oprichting? Overigens is in Nederland met de invoering van de flex-B.V. juist gekozen voor een rechtspersoon die minder modelmatig is en meer op het specifieke samenwerkingsverband is geschreven. De praktijk en rechtspraak lijkt hiermee goed uit de voeten te kunnen.
- 2.7 Artikel 13 nonies Voorstel geeft lidstaten de mogelijkheid elders gediskwalificeerde bestuurders te weigeren. Zijn de regels voor diskwalificatie in de lidstaten afwijkend? Kan het voorkomen dat een bestuurder die in een bepaalde lidstaat gediskwalificeerd is, wellicht op grond van de wetgeving van een andere lidstaat daar wel gekwalificeerd is?

- 2.8 Ten aanzien van artikel 18, lid 1 Voorstel doemt nog een vraag op. Lidstaten kunnen de beschikbaarheid van *elektronische* kopieën uitbreiden tot andere dan de in bijlage II genoemde vennootschapsvormen. Welke vennootschapsvormen worden hier bedoeld? In de Engelse versie staat "types of companies other than those listed".
- 2.9 Aangezien meer informatie kosteloos opgevraagd kan worden, zullen voor het Handelsregister de inkomsten uit de raadplegingen dalen. Heeft dat tot gevolg dat de jaarlijkse financiële bijdrage van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat omhoog zal gaan? De staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat heeft eerder² laten weten dat bij een volledig open handelsregister de inkomstenderving circa € 50 miljoen zou bedragen.
- 2.10 In artikel 22 Voorstel worden door de Commissie ingestelde facultatieve toegangspunten geïntroduceerd. Aan wat voor systemen moet hier gedacht worden?
- 2.11 Voor de online registratie van vennootschappen op grond van artikel 13 septies Voorstel kan een uitzondering gemaakt worden voor de online registratie van bijvoorbeeld een N.V. Kan dat ook voor bijkantoren op grond van artikel 28bis Voorstel?
- 2.12 Op basis van artikel 28bis, lid 2 Voorstel kan voor de online registratie van een bijkantoor gebruik gemaakt worden van eerder bij een register ingediende informatie, welke informatie via het systeem van gekoppelde registers gecheckt kan worden door een lidstaat bij een andere lidstaat (artikel 28 bis, lid 4 Voorstel). Komt hier het probleem van een andere taal niet om de hoek kijken? Hoe kunnen bijvoorbeeld in een andere (niet zo gangbare) taal geschreven documenten gecheckt worden? Mogen lidstaten vertalingen eisen? Hoe verhoudt dit voorgestelde artikel zich tot artikel 21 Richtlijn en artikel 32 Richtlijn op grond waarvan lidstaten kunnen voorschrijven in welke taal documenten en gegevens moeten worden ingediend?
- 2.13 Het eenmaligheidsbeginsel van artikel 30 bis Voorstel levert dezelfde vragen op met betrekking tot de vertalingen. Wie gaat vertalen, wie betaalt de vertaling en zorgt een vertaling niet voor vertraging van opname van gegevens?
- 2.14 In artikel 3, lid 2 Voorstel (pag. 38) wordt gesproken over een evaluatie vijf jaar na de datum van omzetting van de Richtlijn en over de haalbaarheid van een geharmoniseerd model voor de registratie van B.V.'s. Moet hiervoor dan niet eerst de wetgeving in de lidstaten voor de oprichting van B.V.'s geharmoniseerd worden?

3 Redactionele opmerkingen

- 3.1 Op pag. 30 van het Voorstel wordt in artikel 13 octies, lid 1 in de laatste volzin het woord "stelen" geschreven, bedoeld zal zijn "stellen".
- 3.2 Op pag. 31 van het Voorstel ontbreekt in artikel 16, lid 3, tweede volzin een afsluitende punt na het woord "publicatieblad".

---

² Kamerstukken II 2017/18, 34 687, nr. 6.

- 3.3 Op pag. 37 van het Voorstel wordt bij punt (21) verwezen naar bijlage I, dit moet een verwijzing naar bijlage II zijn, zoals in onder meer de Engelse versie en de Franse versie correct staat vermeld.
- 3.4 Op pag. 37 van het Voorstel wordt bij punt (22) vermeld dat bijlage IIA moet worden ingevoegd. Bijlage IIA is niet opgenomen in de Nederlandse versie van het voorstel. Het gaat hier om de vennootschapsvormen zoals bedoeld in artikel 13, 13e, 13g en 162a. Voor Nederland wordt hier verwezen naar de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid.

Den Haag, 29 juni 2018

Bijlage: samenstelling van de GCV

Bijlage

Samenstelling van de Gecombineerde Commissie Venootschapsrecht:

Prof. mr. M. (Martin) van Olffen, notaris De Brauw Blackstone Westbroek, Amsterdam, voorzitter,
Mr. M.Y.H.J. (Manon) den Boer, notaris DLA Piper, Amsterdam,
Mr. G.C. (Gerco) van Eck, notaris Loyens & Loeff, Rotterdam,
Prof. mr. J.B.S. (Steven) Hijink, advocaat-lid, counsel Stibbe, Amsterdam,
Prof. mr. L.G.H.J. (Louis) Houwen, advocaat Dirkzwager, Nijmegen,
Mr. A.F.J.A. (Fons) Leijten, advocaat Stibbe, Amsterdam,
Mr. F.J. (Frank) Oranje, notaris Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn, Den Haag,
Prof. mr. G.T.M.J. (Geert) Raaijmakers, advocaat NautaDutilh, Amsterdam,
Mr. dr. G.J.C. (Günther) Rensen, notaris-lid, prof. support lawyer Allen & Overy, Amsterdam,
Mr. G.P. (Guido) Roth, advocaat Jones Day, Amsterdam,
Mr. drs. D.A.M.H.W. (Daniella) Strik, advocaat Linklaters, Amsterdam,
Mr. A.H.G. (Arnaud) Wilod Versprille, notaris Olenz, Veenendaal.

Secretariaat:

Mr. C. (Corrie) Heck-Vink,
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
Tel. 070-3307158
e-mail: c.heck@knb.nl